

INTERESUL ASIGURAT – ELEMENT ESENȚIAL AL CONTRACTULUI DE ASIGURARE A CREDITULUI

LECT. UNIV. DR. CORNELIU BENȚE
Universitatea din Oradea
Email: cbente@uoradea.ro

The insured interest is the economic report between a person and a good. Such an interest become insurable when .is threaten by a risk

1. Conceptul de “interes asigurat”

Interesul asigurat este “raportul în virtutea căruia cineva suferă un prejudiciu patrimonial ca urmare a unui fapt oarecare”¹.

Interesul asigurat desemnează un raport economic între o persoană și un bun. Un asemenea interes devine asigurat atunci când este amenințat de un risc. Existența interesului face din realizarea riscului un eveniment economic păgubitor. Altfel spus, asiguratul este titularul unui interes vizat de sinistru și protejat de asigurare.

În asigurarea creditului, interesul asigurat este legătura economică ce îl unește pe creditor de creanța sa. Noțiunea interesului asigurării nu se aplică raportului juridic care îl unește pe creditor de creanța sa – titularitatea, proprietatea creanței, ci raportului economic corespunzător – legăturii care îl unește pe creditor de valoarea economică pe care o reprezintă creanța. Realizarea riscului în asigurarea creditului aduce atingere tocmai acestui raport economic care îl unește pe creditor de creanța sa.

Prezența unui interes asigurat este o condiție esențială pentru validitatea contractului de asigurare. Însă nu este suficient ca o anumită valoare economică să existe pentru ca ea să poată fi asigurată împotriva unui anumit risc.

Interesul asigurat nu poate să fie considerat drept o condiție esențială a contractului de asigurare, decât dacă noțiunea desemnează raportul existent între asigurat și valoarea economică în cauză. Asiguratul trebuie să fie amenințat de valoarea amenințată de risc. Așadar, este vorba despre un raport de ordin economic, iar nu juridic, și nu despre o simplă valoare economică .

2. Tipuri de interese asigurate

Interesul asigurat desemnează raportul economic dintre persoana asiguratului și un anumit bun. Un asemenea interes devine asigurat în momentul în care este amenințat de un risc. Așadar existența interesului este o condiție esențială a contractului de asigurare.

Interesul asigurat poate viza un bun corporal sau un bun necorporal. În prima categorie intră asigurarea împotriva incendiului, asigurarea împotriva furtului, asigurările din domeniul transporturilor, etc. În a doua categorie se încadrează în primul rând asigurarea creditului. Așadar, în asigurarea creditului, interesul asigurat poate fi definit ca fiind raportul economic dintre creditorul - asigurat și un bun necorporal – respectiv creanța.

3. Teoria prejudiciului definitiv

Natura juridică a asigurării creditului este controversată, doctrina și jurisprudența exprimând îndoieli cu privire la natura de asigurare a poliței de asigurare a creditului.

Ori de câte ori asiguratorul acceptă să-l indemnizeze pe creditor înainte de epuizarea recursurilor judiciare împotriva debitorului neplătitor, lipsește caracterul indemnitar al asigurării. Or

¹ Albu-Cîrnu Iulia, *Asigurarea creditului*, Editura Rosetti, București , 2002, p.58

în asigurarea creditului, asigurătorul nu așteaptă niciodată stingerea acestor recursuri pentru a-l indemniza pe creditorul-asigurat : indiferent dacă sinistrul este constituit de neplata la scadență a creanței (asigurarea- aval), din expirarea unui termen de păsuire (asigurarea creditului cu un termen de păsuire) sau chiar din insolvabilitatea debitorului (asigurarea-insolvabilitate) , asigurătorul de credit îndeplinește prestația sa - plata indemnizației de asigurare, înainte ca pierderea creanței să fie juridic consacrată, prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești în acest sens.

Obiecțiunile aduse calificării de “contracte de asigurare ”pentru polițele de asigurare a creditului tind să conteste caracterul indemnitar al indemnizației asigurătorului de credit. Pentru a exista în mod real un risc indemnizabil, ar trebui să existe în mod real o insolvabilitate definitivă și constantă; în caz contrar vărsământul asigurătorului de credit este asimilabil cu un avans de trezorerie, și deci cu un contract de credit.

Contractul de asigurare a creditului nu îndeplinește nici o funcție indemnitară, atâta timp cât sinistrul este constituit de simpla neplată a creanței la scadență (asigurarea -aval), și deci, asigurarea creditului nu are natura juridică a unei veritabile asigurări.

Simpla neplată a creditului la scadență nu-i cauzează creditorului un prejudiciu definitiv, care să declanșeze plata indemnizației de asigurare. După caz, debitorul neplătitor se va executa un timp mai târziu sau creditorul va exercita împotriva lui recursurile pe care i le permite legea, sfârșind prin a-și recupera integral creanța. Depășirea termenului scadenței, amânarea plății creanței, nu constituie decât simple incidente, care nu au nici o influență asupra valorii creanței, în sensul că nu modifică în sine această valoare.

Spre deosebire de asigurarea creditului, asigurarea de bunuri, este cu adevărat un contract de indemnizare, întrucât prestația asigurătorului indemnizează un prejudiciu definitiv. În cazul asigurării creditului, asigurătorul intervine încă de la momentul scadenței, încălcând astfel un principiu fundamental al asigurărilor, pentru că în acest caz el indemnizează înainte ca asiguratul să fi “suferit ” un prejudiciu definitiv.

Creditorul neplătit la scadență se expune diferitelor prejudicii definitive, indiferent care va fi soarta viitoare a creanței sale (pierde beneficiul de a dispune imediat de creanța sa, se expune cheltuielilor pentru recuperarea sa și nu în ultimul rând, întârzierea în plata creanței perturbă echilibrul financiar al întreprinderii sale).

Autorii care neagă caracterul de asigurare al asigurării creditului, se referă însă la una din formele de asigurare a creditului : asigurarea – aval. Intervenția asigurătorului - aval încă din momentul scadenței îl protejează pe creditor de cheltuielile de recuperare a creanței, care nu sunt recuperabile prin asigurare, evitând totodată toate inconvenientele care ar rezulta din dificultățile de trezorerie. Dar cheltuielile de recuperare a creanței, ca de altfel și penalitățile de întârziere, nu formează obiect al asigurării. Deoarece creditorul este plătit la scadență de către asigurător, în ciuda faptului că debitorul nu plătește, prejudiciul economic indirect nu este încă născut: acest prejudiciu nu este reparat prin intervenția asigurătorului-aval la momentul scadenței, ci doar evitat prin această intervenție. Cheltuielile de recuperare, dimpotrivă, în cazul în care insolvabilitatea debitorului se confirmă, vor fi suportate definitiv de către asigurătorul-aval, dar acesta nu este decât un efect al recursului pe care asigurătorul îl exercită pentru sinistru împotriva debitorului asiguratului, iar nu obiect al contractului de asigurare însuși.

Asigurarea-aval acoperă pierderea creanței: în caz de sinistru, indemnizația asigurătorului corespunde valorii însăși a creanței neplătite. Însă asigurătorul de credit îl indemnizează pe creditorul - asigurat numai pentru pierderea creanței, nu și pentru inconvenientele indirecte sau accesorii ale întârzierii la plată.

Așadar, asigurătorul-aval indemnizează un prejudiciu definitiv; singura obiecțiune care privește această formă a asigurării creditului care este asigurarea- aval, este aceea că la momentul scadenței, creanța neplătită nu este o creanță definitiv pierdută.

Momentul intervenției asigurătorului constituie principalul criteriu de distincție între formele de asigurare a creditului. Astfel, în asigurarea creditului, sinistrul poate să conștie fie în expirarea unui termen de păsuire (asigurarea creditului cu termen de păsuire), fie în insolvabilitatea debitorului (asigurarea – insolvabilitate), fie în neplata creanței în momentul scadenței (asigurarea-aval), după cum acest element al poliței clasice de asigurare a creditului a fost definit în cuprinsul poliței. Asigurătorul-aval îl indemnizează pe creditorul –asigurat, în cazul în care datoria nu a fost plătită la termenul prevăzut în contractul încheiat între creditor, asiguratul său și debitorul acestuia.

Asigurarea–aval înlătură toate inconveniente pe care le prezintă pentru creditor riscul creditului. Astfel, dacă debitorul nu este punctual în onorarea datoriei sale, asigurătorul – aval intervine imediat, și numai asigurătorul în virtutea subrogării sale în drepturile creditorului plătit, va suporta sarcina de a-l urmări pe debitorul neplătitor.

În asigurare-insolvabilitate, creditorul neplătitor înainte de a fi indemnizat, va trebui să suporte el însuși toate inconveniente întârzierii la plată a debitorului, declanșând chiar procedura de recuperare a creanței, pe care este obligat să o continue până la momentul stabilit în polița de asigurare (de exemplu începerea procedurii de faliment sau terminarea acesteia).

În practica asigurării creditului, forma de asigurare cea mai des utilizată pentru acoperirea riscului de credit este asigurarea –insolvabilitate, forma în care sinistrul este constituit de insolvabilitatea debitorului.

Insolvabilitatea ca stare a patrimoniului debitorului, se constituie stabilă, și deci constituie sinistru în forma de asigurare-insolvabilitate în condițiile fixate în chiar cuprinsul poliței de asigurare-insolvabilitate (declararea procedurii falimentare, închiderea acestei proceduri, obținerea unui concordat judiciar, etc.). Există însă și polițe de asigurare a creditului care apreciază ca manifestare a insolvabilității, condamnarea debitorului pentru bancruta frauduloasă sau chiar urmărirea infructuoasă a acestuia de către creditor.

Anumite polițe de asigurare a creditului prezumă insolvabilitatea debitorului în cazul în care acesta nu plătește într-un anumit termen – denumit “termen de păsuire”, de la scadență.. Această formă de asigurare a creditului este cunoscută în practica asigurărilor sub denumirea de *asigurare a creditului cu termen de păsuire*.

Practica termenului de păsuire caracterizează asigurarea creditului în vânzările în rate, care privesc de regulă debitorii necomercianți. Definiția insolvabilității acestor debitori este greu de formulat, iar sistemul termenului de păsuire permite fixarea cu precizie a momentului când sinistrul se va realiza.

Pe de altă parte, insolvabilitatea unui debitor străin poate să fie dificil de stabilit, obligându-pe creditorul neplătitor la scadență la o lungă așteptare. Din acest motiv, forma asigurării creditului cu termen de păsuire este des utilizată în asigurarea creditului la export, cu atât mai mult cu cât, în cazul în care debitorul străin este o persoană de drept public, conceptul de insolvabilitate este practic inutilizabil.

Întrucât conform teoriei prejudiciului definitiv, asigurătorul nu poate să plătească indemnizația de asigurare decât în prezența unei pierderi definitive, înseamnă că singura formă valabilă de asigurare a creditului ar fi aceea care ar raporta intervenția asigurătorului de credit la momentul ultim în care creditorul asigurat pierde și ultima șansă de recuperare a creanței sau a soldului restant datorat.

Bibliografie:

1. Albu-Cîrnu Iulia, *Asigurarea creditului*, Editura Rosetti, București, 2002, p.58
2. Constantinescu, D., A., Marinică, D., Ungureanu, Ana, Maria, Grădișteanu Daniela, *Tratat de asigurări*, Editura Semne 94, București 1999
3. Văcărel, I., Bercea, Fl., *Asigurări și Reasigurări*, Editura Expert, București, 1998